

Alla Želinská **zpovídá zajímavé lidi z regionu.**

Důležité je zůstat lidem nablízku

Je ředitelem psychiatrické léčebny, psychoterapeutem, sociálním pracovníkem, vedoucím mladých hasičů – a především člověkem, který věří v sílu komunity.

Jakub SLÁMA patří k mladší generaci manažerů ve zdravotnictví a zároveň zůstává pevně ukotvený v regionu, kde žije. Povíдали jsme si o jeho dětství, profesní cestě, práci s dětmi i o plánech, které má s Psychiatrickou léčebnou Petrohrad a péčí o duševní zdraví.

Kde jste vyrůstal?

Vyrůstal jsem v Kryrech a jsem za to vděčný. Měl jsem klasické vesnické dětství, hodně času venku, partu kamarádů a pocit svobody.

Čím jste chtěl být „až vyroste“?

Představy o budoucnosti se v čase měnily, dlouho mě lákala archeologie, byla to ale dětská představa zkrslých filmů a literaturou. Prošel jsem různými profesemi a dnes to vnímám jako výhodu, každá zkušenost mě něco naučila.

Kdo nebo co vás v mládí nejvíc ovlivnilo – člověk, událost, zkušenost?

Silně mě ovlivnila komunita, ve které jsem vyrůstal. Právě tam jsem si uvědomil, jak důležité jsou vztahy a prostředí, a jak citelná je jejich absence. Velkou oporu mi vždy poskytovala rodina a jejich bezbřehá trpělivost.

Jaká byla vaše školní cesta? Co jste vystudoval a proč právě tento obor?

Vystudoval jsem speciální pedagogiku a sociální práci s psychoterapeutickým zaměřením, pokračuji v psychoterapeutickém výcviku a dál se vzdělávám. Věnuji se dětské psychoanalýze a dokončuji rigorózní studium na Univerzitě Palackého v Olomouci. Ke studiu jsem se naplno dostal až později a budu v něm pokračovat dál, především z důvodu nové manažerské role.

Co vás přivedlo právě k oblasti duševního zdraví?

Práce kurátora pro děti a mládež. Právě tam jsem si uvědomil, že děti v krizových situacích potřebují víc než jen formální řešení a administrativní postupy. Potřebují vztah a někoho, kdo s nimi zůstane. Zároveň jsem pochopil, že za většinou „problémových dětí“ stojí příběh, který není

co si nevybraly. A často jim stačí, když to s nimi někdo nevzdá.

Několik let jste působil v Dětské psychiatrické nemocnici v Lounech. Co vám tato zkušenost dala profesně i lidsky?

Působení v Dětské psychiatrické nemocnici pro mě bylo profesně i lidsky zásadní. Ukázalo mi, že psychiatrii lze dělat různými cestami a že vedle odbornosti je klíčová lidskost, přítomnost a otevřenost k různým přístupům.

Do Petrohradu jste nastoupil po období bez stálého vedení. Jaké to bylo?

Pro léčebnu to bylo období určité nejistoty, ale je důležité říct, že zastupující ředitelka paní Jaroslava Sekretová udržela organizaci v chodu a zajistila její stabilitu. Pan ředitel Ladislav Henlín zanechal v léčebně nesmazatelnou stopu, vybudoval obraz

Psychiatrie je především práce se slovy a práce lidí s lidmi. Právě proto patří k těm nejnáročnějším oborům – dotýká se křehkosti člověka a chyby se zde velmi těžko napravují. Často mají dopad nejen na samotné pacienty, ale i na jejich rodiny a okolí. V tom vnímám jednu z největších zodpovědností řízení takového zařízení. Zároveň je vidět, že se psychiatrie jako obor v posledních letech výrazně proměňuje a do určité míry hledá směr, který by byl dlouhodobě udržitelný jak pro pacienty, tak pro systém péče.

Jak se podle vás mění pohled společnosti na duševní onemocnění?

Je velmi pozitivní, že se dnes o duševním zdraví mluví otevřeněji, bez studu a tabu. To byl důležitý krok. Přesto nás čeká ještě hodně práce. Je potřeba hodnotit změny, které zavádíme, z hlediska jejich dlouhodobého dopadu, nejen okamžitého efektu. Zásadní roli má také prevence, jak u dospělých, tak zejména u dětí, protože právě tam všechno začíná.

Léčebna se aktivně zapojuje do reformy psychiatrické péče. Co to v praxi znamená pro pacienty i region?

Dlouhodobě plánované a koncepční změny, které směřují ke zkvalitnění péče,

větších přínosů reformy, pacient díky tomu může zůstat déle doma, ve svém přirozeném prostředí a v kontaktu s rodinou. Zároveň se tím snižuje tlak na lůžkovou péči a systém funguje udržitelněji pro všechny.

V areálu léčebny vznikla Kavárna pod kapličkou. Jaký byl hlavní impuls pro tento projekt?

Kavárna pod kapličkou vznikla jako neutrální prostor na pomezí nemocnice a světa kolem. Jako místo

setkávání – nejen pro veřejnost, ale i pro naše pacienty, kteří se zde mohou přirozeně potkávat s lidmi mimo zdravotnické prostředí. Právě tahle otevřenost byla hlavním impulzem celého projektu. Na to, že kavárna vznikla v malé obci, se velmi dobře uchytila. Postupně se z něj stává přirozené místo setkávání pro místní obyvatele. Do budoucna chceme kavárnu využívat i pro komunitní aktivity – přednášky, výstavy nebo další akce podle potřeb regionu.

Plánujete další podobné komunitní projekty?

Aktuálně připravujeme rekonstrukci zámecké kaple ve spolupráci s Pavlem Šilhánkem a plzeňským biskupstvím. Rádi bychom ji otevřeli veřejnosti a vrátili jí původní smysl. Už na konci loňského roku se zde konal vánoční koncert a na začátku letošního roku nás čekají první křtiny, což vnímám jako hezký signál ožívání tohoto prostoru.

Léčebna je dnes místem koncertů, výstav i setkávání veřejnosti. Jaké akce vám osobně udělaly největší radost?

Zahradní slavnost je dnes už tradiční součástí života léčebny a neodmyslitelně k ní patří. Osobně mi ale největší radost udělalo pořádání Dnů duševního zdraví. Vnímám je jako prostor pro setkávání odborníků i veřejnosti, sdílení zkušeností a otevřenou diskusi. Právě vzdělávání a vzájemná výměna pohledů jsou základem dobře fungující organizace a pomáhají nezůstávat uzavření v jednom směru nebo dogmatu. Kultura má v prostředí léčebny důležité místo. Vnímám ji jako univerzální jazyk, kterému rozumíme všichni, ať už jde o koncert, divadlo nebo výstavu. Dokáže propojovat lidi bez ohledu na jejich roli, diagnózu nebo životní situaci.

Kromě náročné profese jste také vedoucím mladých hasičů v Kryrech. Co vás k tomu přivedlo?

Hasiči ke mně patří už od dětství, kdy jsem se tomuto sportu sám aktivně věnoval. Po letech pauzy byl impulzem k obnovení kroužku vlastně můj osobní život – konkrétně dcera Viktorka. Chtěl jsem pro ni prostředí, kde bude mít zdravé vztahy s vrstevníky, kde si vytvoří přátelství a zažije něco smysluplného a hezkého, podobně jako jsem to měl já.

Co vás na práci s dětmi, mladými hasiči baví nejvíce?

Hasičský kroužek pro mě není jen sportovní organizace. Vnímám ho jako komunitu dětí, rodičů a rodin, které spolu něco sdílejí a vytvářejí. V dnešním hektickém světě je to podle mě mimořádně cenné. Součástí naší činnosti je i příprava dětí na závody TFA. Ta probíhá především v rámci fyzické a technické přípravy. TFA v překladu znamená „nejtvrdší hasič přejíže“ a je to disciplína, která děti učí zvládat náročné situace a překonávat překážky. To je ostatně i náš hlavní cíl, vést děti k tomu, aby se nebály výzev a dokázaly je dokončit.

NETRADIČNÍ SEDMIČKA

- 1. Kdy jste si naposledy řekl: „Tohle má smysl“?**
Skoro každým rozhodnutím, které jsme společně v PL učinili.
- 2. Co vám spolehlivě dobije energii po náročném dni?**
Ujízďím na dobré kávé, a ne, kavárnu jsem kvůli tomu neotevřel. ©
- 3. Který moment z práce s lidmi vám zůstal nejloubejší v paměti?**
Momenty, kdy vidíte, že vaše práce má pro druhého skutečný význam.
- 4. Co vás děti u hasičů učí o světě?**
Jak je důležité umět překonávat překážky a žít tady a teď.
- 5. Kdy jste měl naposledy radost úplně z maličkosti?**
Asi pokaždé, když s dcerou ráno nezaspíme.
- 6. Co vás práce v oblasti duševního zdraví naučila o lidech?**
Každý potřebujeme někoho, kdo s námi zůstane v temnotě.
- 7. Kdybyste měl svůj život popsat jednou větou, jaká by byla?**
Život je barevný a plný změn.

Máte doma někoho, kdo vám dokáže nastavit zrcadlo a připomenout, že svět nekončí za branami práce?

Doma mám úžasnou osmiletou dceru, která přirozeně vyplňuje zbytek prostoru v mém životě. Právě kvůli ní je pro mě důležitá i komunitní aktivita a prostředí, ve kterém žijeme. Pokud mám doma někoho, kdo mi dokáže nastavit zrcadlo, je to jednoznačně ona. Není upřímnějšího tvora než vlastní dítě, dokáže velmi rychle připomenout, co je skutečně podstatné a že svět nekončí za branami práce.

S dcerou jsme hodně aktivní, trávíme spolu čas venku, v pohybu, a právě to mi pomáhá udržet rovnováhu i nadhled. V profesi, která je psychicky náročná, je to pro mě zásadní zdroj energie i ukotvení. **Děkuji za rozhovor a přeji mnoho sil a úspěchů v další práci.**

odpovědného a stabilního regionálního zaměstnavatele. To je hodnota, která vzniká roky a kterou bych velmi rád zachoval i dál. V našem regionu je to mimořádně důležité. **Co bylo nejtěžší na začátku a co vás naopak mile překvapilo?**

Pro mě osobně bylo na začátku nejtěžší sžít se s kulturou zařízení a se způsobem, jakým lidé o své práci přemýšlejí. Každá organizace má svou historii a logiku fungování a změny se v takovém prostředí nedají dělat skokově. O to víc bylo potřeba naslouchat, vysvětlovat a hledat společnou řeč. Naopak mě velmi mile překvapila ochota personálu ke spolupráci a jejich loajalita k léčebně jako takové.

Jak byste popsal současný tým léčebny?

Máme kolektiv, který vnímá práci v Psychiatrické léčebně Petrohrad jako poslání, a toho si nesmírně vážím a považuji ho za jednu z největších sil zařízení. Těší mě také, že se léčebna postupně otevírá i mimo region a daří se nám získávat kvalitní odborníky i z jiných částí republiky. **Jak náročné je dnes řídit zařízení, které pečuje o více než stovku hospitalizovaných pacientů a stovky dalších ambulantně?**

jak z hlediska prostředí, tak přístupu k léčbě pacientů. Nejde jen o samotnou hospitalizaci, ale o celý proces péče před ní i po ní. Pro region je zásadní zejména posilování ambulantních a komunitních služeb mimo nemocnici. Velkou roli v tom hrají terénní mobilní týmy a specializované služby, například adiktologická ambulance pro osoby se závislostmi.

Proč jsou tak důležité terénní mobilní týmy?

Působí jak preventivně, tak stabilizačně po propuštění z hospitalizace. Pomáhají pacientům zvládat návrat do běžného života, řešit každodenní situace a udržet se mimo nemocniční prostředí. Významnou součástí jsou také sociální služby, jako je chráněné bydlení nebo sociální rehabilitace. Bez nich by byla návazná péče neúplná. Právě propojení zdravotních a sociálních služeb považuji za jeden z nej-

PODPÁSOVÁ SEDMIČKA

- 1. Ředitelská porada nebo hasičský trénink?**
Hasičský trénink po přínosné poradě.
- 2. Klidná kancelář nebo hlučná tělocvična plná dětí?**
Rozhodně tělocvična.
- 3. Papíry na stole nebo pohorky v terénu?**
Pohorky, papíry počkají.
- 4. Krizová situace nebo dlouhodobé plánování?**
Krizová situace, dlouhodobé plány mi realizují ostatní.
- 5. Telefon v kapse nebo vypnutý režim?**
Ředitel musí být vždy na příjmu.
- 6. Hotel nebo kemp?**
Kemp s ohništěm.
- 7. Řád nebo zdravý chaos?**
Zdravý chaos, řád zařizuje primářka nemocnice.

primárně o nich samotných. To mě postupně přivedlo k psychoterapeutickému výcviku a následně k dětské psychiatrii. Psychiatrie je náročná profese, člověk v ní nenese jen vlastní odpovědnost, ale i tíhu osudů pacientů. U dětí je to ještě citlivější. Nakonec si ale uvědomíte, že proti vám sedí děti, které se snaží zvládnout něco,